

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce J. S., zastoupeného PhDr. Mgr. Darinou Švábovou, advokátkou se sídlem Hlinsko v Čechách, Dvořákovo nábřeží 1690, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 29. 9. 2016, č. j. 52 Ad 14/2016 - 22,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobce PhDr. Mgr. Darině Švábové, advokátce se sídlem Hlinsko v Čechách, Dvořákovo nábřeží 1690, **s e** za zastupování v řízení o kasační stížnosti **u r č u j e** odměna ve výši 8.228 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou, podanou u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích dne 22. 7. 2016, se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 9. 3. 2016, č. j. X, kterou žalovaná zamítla žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek uvedených v § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Krajský soud žalobu usnesením ze dne 29. 9. 2016, č. j. 52 Ad 14/2016 - 22 (dále též jen „napadené usnesení“), odmítl jako opožděně podanou.

V odůvodnění napadeného usnesení krajský soud uvedl, že z dokladu o doručení vyplývá, že žalobci bylo rozhodnutí žalované doručeno dne 14. 3. 2016, a proto dvouměsíční lhůta k podání žaloby [§ 40 odst. 2 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)] uplynula dne 16. 5. 2016. Žalobce však žalobu ke krajskému soudu podal teprve dne 22. 7. 2016, tj. po uplynutí uvedené lhůty. Proto krajskému soudu nezbylo, než ji pro opožděnost odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Proti tomuto usnesení brojí nyní žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž odkazuje na důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že rozhodnutí žalované sice obsahovalo informaci o možnosti soudního přezkumu a příslušnosti soudů, avšak stěžovatel, jakožto osoba bez znalostí práva, nerozuměl odkazu na příslušné ustanovení soudního řádu správního. Současně nebyl informován o tom, že zmeškání dvouměsíční lhůty pro podání žaloby nelze prominout.

Žalobu proto podal nejprve u Okresního soudu v Chrudimi (dále též jen „okresní soud“), a to ještě v zákonné dvouměsíční lhůtě. Okresní soud však řízení o této žalobě ve smyslu § 104b odst. 1 občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) zastavil usnesením ze dne 11. 5. 2016, č. j. 11 C 77/2016 - 12, a to s odůvodněním, že šlo o věc náležející do pravomoci správních soudů, k jejímuž řešení je příslušný krajský soud. Postupu okresního soudu stěžovatel vytýká, že mu před zastavením řízení nebylo umožněno právo vyjádřit se k otázce věcné nepřislušnosti soudu, ač takový postup předpokládá § 104b odst. 4 o. s. ř. Nadto nebylo stěžovateli usnesení ze dne 11. 5. 2016, č. j. 11 C 77/2016 - 12, řádně doručeno; stěžovatel toto usnesení osobně nepřevzal, neobdržel žádnou výzvu k jeho vyzvednutí a neměl k dispozici ani další listiny. O zastavení řízení a věcné nepřislušnosti Okresního soudu v Chrudimi se proto dozvěděl teprve dne 14. 6. 2016, kdy mu okresní soud zaslal kopie relevantních listin. Domnívá se navíc, že Okresní soud v Chrudimi měl sám žalobu předat příslušnému krajskému soudu. Dne 21. 7. 2016 podal stěžovatel novou žalobu ke krajskému soudu, přičemž vycházel z předpokladu, že měsíční lhůta počala běžet teprve ode dne doručení všech podkladů, vyžádaných u okresního soudu. V této souvislosti stěžovatel dále namítá, že krajský soud nemohl spolehlivě prověřit skutkový stav, neměl-li k dispozici spis okresního soudu a nemohl tak najisto podstavit datum právní moci jeho usnesení ze dne 11. 5. 2016, č. j. 11 C 77/2016 - 12. Doručováno mělo navíc být z rozhodnutí předsedy senátu do vlastních rukou stěžovatele s vyloučením doručení fikcí.

Jelikož tedy bylo postupem krajského soudu stěžovateli odepráno právo na zachování lhůty k podání žaloby a poskytnuto nedostatečné poučení o jeho procesních povinnostech, navrhuje stěžovatel, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a aby krajský soud v řízení o žalobě pokračoval.

Žalovaný po rekapitulaci průběhu správního řízení a soudního řízení správního ke kasační stížnosti pouze uvedl, že vzhledem k tomu, že mu není známo datum a okolnosti doručení usnesení Okresního soudu v Chrudimi ze dne 11. 5. 2016, č. j. 11 C 77/2016 - 12, nemůže se ke včasnosti žaloby vyjádřit.

pokračování

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání, za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

Kasační stížnost není důvodná.

Pokud jde o procesní postup okresního soudu, podle § 104b odst. 1 o. s. ř. platí, že *náleží-li věc do věcné příslušnosti soudu, který rozhoduje podle zvláštního zákona věci správního soudnictví, soud řízení zastaví. V usnesení o zastavení řízení musí být navrhopatel rovněž poučen o možnosti podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví.* Odlišný postup je podle ustanovení § 104b odst. 2 o. s. ř. předvídan pro situace, kdy se žalobce domáhá ochrany proti nečinnosti orgánu moci výkonné, orgánu územního samosprávného celku, jakož i právnické (fyzické) osoby nebo jiného orgánu, jimž bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, ochrany před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením orgánu moci výkonné, orgánu územního samosprávného celku, jakož i právnické (fyzické) osoby nebo jiného orgánu, jimž bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, rozhodnutí ve věcech politických stran a politických hnutí nebo rozhodnutí o kompetenční žalobě. V takových případech soud vysloví, že není věcně příslušný, a rozhodne o postoupení věci věcně příslušnému soudu, který rozhoduje věci správního soudnictví. Právní účinky spojené s podáním návrhu na zahájení řízení zůstávají zachovány. Jelikož stěžovatel svou žalobou nemířil na případy uvedené v posledně citovaném ustanovení, nýbrž proti rozhodnutí žalované, jímž mu nebyl přiznán invalidní důchod, nebyl důvod k postupu podle § 104b odst. 2 občanského soudního řádu, tj. k přímému postoupení věci soudu věcně příslušnému.

Namítá-li stěžovatel, že mu bylo v řízení před okresním soudem upřeno právo se k věcné příslušnosti soudů vyjádřit (§ 104b odst. 4 o. s. ř.), je zdejší soud nucen se omezit na konstatování, že je podle § 12 odst. 1 s. ř. s. povolán k rozhodování o kasačních stížnostech v případech stanovených soudním řádem správním (viz § 102 s. ř. s.) a v dalších případech stanovených tímto nebo jiným zákonem; vady řízení před okresním soudem mu však přezkoumávat nepřisluší, a to ani v případech, kdy tento soud rozhoduje v režimu § 104b odst. 1 o. s. ř., tj. zastavuje-li řízení a vyslovuje-li svou věcnou nepřislušnost. Nezbyvá proto než uvést, že pokud se stěžovatel domníval, že řízení před okresním soudem trpělo vadami a vyústilo v nesprávné či nezákonné rozhodnutí, měl proti usnesení Okresního soudu v Chrudimi ze dne 11. 5. 2016, č. j. 11 C 77/2016 - 12, brojit odvoláním.

Co se týče kasačních námitek napadajících průběh doručování usnesení Okresního soudu v Chrudimi ze dne 11. 5. 2016, č. j. 11 C 77/2016 - 12, z předloženého spisu (konkrétně z doručenek připojených k listině na čl. 12) zdejšímu soudu v první řadě vyplynulo, že záilka obsahující toto usnesení byla stěžovateli doručena dne 12. 5. 2016. Osobní převzetí záilky potvrdil stěžovatel svým podpisem přímo na doručence. Ačkoli podpis není na první pohled zcela čitelný, vizuálně se shoduje například s podpisem, kterým stěžovatel stvrdil svou žádost o zaslání listin na jeho adresu, aby mohl tyto dokumenty zaslat na příslušný krajský soud (viz podání založené na čl. 14 soudního spisu, datované dnem 12. 5. 2016 a doručené Okresnímu soudu v Chrudimi dne 17. 5. 2016). Dále

nelze přehlédnout, že ačkoli Okresní soud v Chrudimi požadované listiny stěžovateli skutečně zaslal teprve dne 14. 6. 2016, stěžovatel v žádosti ze dne 12. 5. 2016 výslovně uvádí, že „[z] *Vašeho usnesení výše uvedeného č. j. [pozn.: 11 C 77/2016 - 12] vyplývá, že moji záležitost má řešit Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích. Žádám proto o zaslání celé agendy zpět na moji adresu, abych mohl (z poučení vyplývá, že Vaším prostřednictvím) dokumenty zaslat na příslušný Krajský soud.*“ Explicitní zmínka o tom, že Okresní soud v Chrudimi není věcně příslušný k projednání žaloby, i odkaz na číslo jednací usnesení ze dne 11. 5. 2016, v kontextu shora konstatovaného obsahu doručanky zcela vyvrací tvrzení stěžovatele, že usnesení o zastavení řízení převzal až v měsíci červnu, respektive, že o jeho existenci do data 14. 6. 2016 vůbec netušil. Nejvyšší správní soud proto na podkladě těchto zjištění nepochybuje o tom, že usnesení Okresního soudu v Chrudimi ze dne 11. 5. 2016, č. j. 11 C 77/2016 - 12, které bylo stěžovateli doručeno dne 12. 5. 2016, nabylo právní moci uplynutím 15 denní lhůty upravené v § 204 odst. 1 o. s. ř., tedy v pátek 27. 5. 2016 (nikoli v sobotu 28. 5. 2016, jak je mylně vyznačeno na tomto usnesení). Lhůta k podání žaloby ke krajskému soudu tak v souladu s ustanovením § 40 odst. 2 s. ř. s., a 72 odst. 3 s. ř. s., uplynula v pondělí 27. 6. 2016, stěžovatel žalobu nicméně podal k poštovní přepravě teprve dne 21. 7. 2016, tedy opožděně. Z odůvodnění usnesení okresního soudu je konečně taktéž zřejmé, že stěžovateli se dostalo řádného poučení o tom, ke kterému soudu a v jaké lhůtě může případně podat správní žalobu.

Pokud jde o tvrzení, že krajský soud rozhodoval bez znalosti dne, kdy bylo usnesení okresního soudu stěžovateli doručeno, zde je nutno upozornit, že dle odůvodnění kasační stížností napadeného usnesení je evidentní, že krajský soud o existenci řízení vedeného před Okresním soudem v Chrudimi neměl vůbec povědomí; logicky se tak nedozvěděl ani o vydání usnesení o zastavení řízení ze dne 11. 5. 2016, č. j. 11 C 77/2016 - 12, které mělo vliv na běh lhůty pro podání žaloby. Tento fakt však na zákonnosti napadeného usnesení nic nemění, neboť i přes faktické prodloužení lhůty k podání žaloby výše zmíněným usnesením, stěžovatel žalobu podal až po jejím uplynutí. Ačkoli tedy krajský soud nevzal při posouzení včasnosti žaloby v úvahu všechny okolnosti, dospěl ke správnému závěru, že žaloba byla podaná opožděně; výrok napadeného usnesení proto plně ob stojí.

Zdejšímu soudu proto nezbylo, než za podmínek vyplývajících z ustanovení § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s., rozsudkem kasační stížnost zamítnout. Nahrazena byla jen ne zcela přílehavá dílčí právní argumentace napadeného usnesení, která však na jeho *ratio decidendi* neměla zásadní vliv (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 - 75, publikované pod č. 1865/2009 Sb. NSS).

O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.* Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalovanou, v jejím případě bylo nutné aplikovat § 60 odst. 2 s. ř. s., podle kterého *ustanovení odstavce 1 neplatí, mělo-li by být právo přiznáno správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, úrazového pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče.*

pokračování

Nejvyšší správní soud proto i v případě žalované rozhodl tak, že nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., zástupci stěžovatele, který mu byl soudem ustanoven k ochraně jeho práv, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovená právní zástupkyně učinila v řízení před zdejším soudem dva úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení a písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném pro posuzovanou věc (dále jen „advokátní tarif“)]. Za jeden úkon právní služby jí proto náleží mimosmluvní odměna ve výši 3.100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu], která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Celkem tedy ustanovené zástupkyni náleží odměna ve výši 6.800 Kč. S ohledem na skutečnost, že ustanovená advokátka je plátcem DPH, zvyšuje se částka přiznané odměny podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., o tuto daň (jejíž aktuální sazba činí 21 %), tj. o částku 1.428 Kč. Celková výše odměny ustanovené zástupkyně tak činí na 8.228 Kč. Tato částka bude PhDr. Mgr. Darině Švábové vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení nese stát (§ 35 odst. 8 věta první za středníkem s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2017

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu